

Gerçek Bir Hikâyeden Uyarlanmıştır

Çeviren:
Nazlı
Ceyhan
Sümer

Dünya
Edebiyatı
Roman

Delphine de Vigan

Delphine de Vigan, 1966'da Boulogne-Billancourt'da doğdu. Alfortville'de bir araştırma şirketinde çalışırken roman yazmaya başladı. İlk romanı *Jours sans faim* (2001) Lou Delvig takma adıyla yayımlandı. Göze çarpan ilk romanı, *No ve Ben* (2007), Uluslararası Rotary Ödülü'nü (2009) ve Fransa'nın prestijli Kitabevleri Ödülü'nü kazandı. Onlarca dile çevrilen roman sinemaya da uyarlandı. Bu başarının ardından De Vigan yazarlığa ağırlık verdi. Bipolar bozuklukla mücadele eden bir kadını konu alan *Rien ne s'oppose à la nuit* 2011'de Fransa'da Fnac Roman Ödülü, Elle Okurları Ödülü ve Renaudot Ödülü'ne layık görüldü. *Gerçek Bir Hikâyeden Uyarlanmıştır* (2015), Renaudot ve Genç Goncourt ödülleri aldı, Roman Polanski tarafından sinemaya uyarlandı (2017).

Gerçek Bir Hikâyeden Uyarlanmıştır

GERÇEK BİR HİKÂYEDEN UYARLANMIŞTIR

Orijinal adı: D'après une histoire vraie

© 2015, Editions Jean-Claude Lattes

Yazan: Delphine de Vigan

Fransızca aslından çeviren: Nazlı Ceyhan Sümter

Yayına hazırlayan: Sıla Arlı

Türkçe yayın hakları: © Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Nurcihan Kesim Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

1. baskı / Aralık 2021 / ISBN 978-625-8036-24-4

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnş. San. Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 446 05 99

Sertifika no: 20699

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Gerçek Bir Hikâyeden Uyarlanmıştır

Delphine de Vigan

Çeviren: Nazlı Ceyhan Sümter

Son romanımın yayımlanmasından birkaç ay sonra yazmayı bıraktım. Neredeyse üç yıl boyunca tek satır yazmadım. Kalıplaşmış ifadeleri kimi zaman oldukları gibi anlamak gerekir: Tek bir resmi mektup, teşekkür notu, tatil kartpostalı, alışveriş listesi bile yazmadım. Herhangi bir yazma çabası gerektiren, bir kalıp endişesi taşıyan hiçbir şey... Ne bir satır ne bir kelime. Bir defter, bloknot veya not kâğıdı gördüğümde içim acıyordu.

Yavaş yavaş eylemin kendisi de nadir, tereddütlü bir hal aldı, artık kaygısız gerçekleşmiyordu. Basit bir kalemi tutmak benim için giderek daha da zorlaşıyordu.

Daha sonra, bir Word belgesi açtığım anda paniklelemeye başladım.

Doğru pozisyonu, ekran yönünün uygunluğunu bulmaya çalışıyor, masanın altında bacaklarımı esnetiyordum. Sonra, gözüm ekranda, hareketsiz, saatlerce öyle duruyordum. Daha da sonra, klavyeye her yaklaştırdığımda ellerim titremeye başladı. Bana sunulan tüm teklifleri istisnasız reddediyordum: makaleler, yaz haberleri, kolektif eserlere önsözler veya başka katılımlar. Bir mektup veya bir mesajın tek kelimesini yazmak bile midemi düğüm etmeye yetiyordu.

Artık yazamıyordum.

Yazmak olanaksızdı.

Çevremde, edebiyat ortamları ve sosyal medyada çeşitli söylentilerin dolandığını biliyorum. Bir daha yazmayacağımı, bir şeylerin sonuna geldiğimi, saman (veya kâğıt) alevinin öyle ya da böyle söndüğünü söylediklerini biliyorum. Sevdiğim adam onun yüzünden ivmelenemediğimi, yaratıcılık damarımı kaybettiğimi ve er ya da geç onu terk edeceğimi düşünüyordu. Arkadaşlarım, ilişkilerim, hatta kimi zaman gazeteciler bana bu sessizliğe dair soru sorma girişiminde bulduklarında yorgunluk, yurtdışı seyahatleri, başarının yarattığı baskı ve hatta bir edebi döngünün sonu gibi sebeplerden veya engellerden bahsediyordum. Zamanın yetmediğini, dağınıklığı, gerginliği bahane ediyor ve yapmacık dinginliğine kimsenin kanmadığı bir gülümsemeyle işin içinden sıyrılıyordum.

Bugün tüm bunların yalnızca bahane olduğunu biliyorum. Bunlar hiçbir şey değil.

Yakınlarıma korkudan bahsettiğim de oldu elbet. Dehşet hissinden söz ettiğimi anımsamıyorum ama aslında olan buydu. Artık itiraf edebilirim: Bunca zamandır uğraşım olan, varlığımı derinlemesine dönüştüren ve çok kıymet verdiğim yazı, beni dehşete düşürüyordu.

Gerçek şu ki, artık yeniden yazmaya başlamam gerektiği dönemde, daha doğrusu on yılı aşkın bir süredir deneyimlediğim neredeyse kronobiyojik bir döngüye göre gecikme, kuluçka ve yazma aşamalarının birbirini izlediği, bir sürü not aldığım ve çok sayıda belge topladığım kitaba başlamaya hazırlandığım sırada L.'yle tanıştım.

Bugün biliyorum ki L., çaresizliğimin yegâne sebebiydi ve birbirimize bağlandığımız o iki sene beni neredeyse sonsuza dek susturacaktı.

I

Baştan çıkarma

Sanki bir oyun ya da romandaki tiplerden biriydi.
Geçmişi anlatılan değil, roman gibi yaratılan bir tip.

Stephen King, *Sadist*¹

1. Stephen King, *Sadist*, Çev. Gönül Suveren, İstanbul, Altın Kitaplar, 2003. (ç.n.)

L.'nin hayatıma nasıl, hangi koşullar altında girdiğini anlatmak, özel alanıma nüfuz etmesine ve sabırla onu ele geçirmesine mahal veren bağlamı tam olarak betimlemek isterim. Bu, kolay değil. “L. hayatıma nasıl girdi?” tümcesini yazdığım anda bu ifadenin umursadığı şeyi, fazla abartılan ve henüz var olmayan bir dramaturjinin altını çizdiğini, bu dönüm noktasını veya geri tepmeyi bildirme arzusunu tartıyorum. Evet, L. hayatıma girdi ve onu derinlemesine, yavaş yavaş, emin adımlarla, sinsice altüst etti. L. adeta bir tiyatro sahnesinde, gösterimin tam ortasında girdi hayatıma. Sanki rejisör her şeyi kontrol ettikten sonra, izleyiciler ve sahnedeki diğer karakterler (yani ben) yalnızca ona baksın, etrafımızdaki her şey hareketsiz hale gelsin ve onun sesi salonun en arkasına kadar ulaşsın, kısacası küçük etkisini ortaya koysun diye her şeyi hazırlamış ve L.'nin çıkışının önemini vurgulamak için ona yer açmak üzere sahneyi karartmıştı.

Durun, çok hızlı gittim.

L.'yle mart ayının sonunda tanıştım. Sonraki dönemde L., hiç zorlanmadan, adeta uzun süreli bir arkadaşa evrildi. Bir sonraki dönemde aramızda özel şakalar, üstü kapalı bir dil, birbirimizi anlamamıza yeten bakışlar geliştirmiştik bile. Suç ortaklığımız paylaşılan sırların yanı sıra söylenmeyen sözler ve sessiz yorumlardan besleniyordu. Geriye dönüp baktığımda, sonraları ilişkimizi kaplayan şiddeti de göz önü-

ne alarak, L.'nin zorla ve yalnızca bölgemi ilhak etme amacıyla hayatıma girdiğini söylemek isteyebilirim ama bu yanlış olur.

L. sonsuz bir incelikle, yavaşça girdi hayatıma ve onunla şaşırtıcı derecede uyumlu anlar yaşadım.

O gün öğleden sonra Paris Kitap Fuarı'nda imza günüm vardı. Fuardaki Radio France standında bir canlı yayına davetli olan arkadaşım Olivier'yle buluşmuştum. Onu dinlemek için dinleyicilerin arasına karıştım. Sonrasında onun büyük kızı Rosa'yla birlikte üçümüz bir köşede, fuarın aşınmış halısının üzerine oturup sandviç yedik. İmza etkinliği 14.30'daydı, dolayısıyla biraz zamanımız vardı. Olivier bitkin görüldüğümü söylemekte gecikmedi. Gerçekten de tüm bunlarla nasıl başa çıktığım konusunda endişeliydi. Tüm bunlardan kastı hem yazdığım kitabın bu denli kişisel ve içten oluşu hem de uyandırdığı yankıydı. Kitaba verilen bu tepkiyi öngörmediğimi, dolayısıyla da buna hazırlıklı olmadığını biliyordu.

Daha sonra, Olivier bana eşlik etmeyi teklif etti ve birlikte yayıncımın standına doğru yöneldik. Kalabalık, sıkışık bir kuyruğun önünden geçerken diğer uçta hangi yazarın olduğunu merak ettim. Yazarın adını ortaya koyan afişi görmek için yukarı baktığımı hatırlıyorum, sonra Olivier kulağıma, "Sanırım bu senin için" diye fısıldadı. Gerçekten de kuyruk uzuyor ve imza standına kadar dönerek devam ediyordu.

Başka zaman, hatta bundan birkaç ay önce bu, içimi neşe ve kuşkusuz gururla doldururdu. Çeşitli fuarlarda, hiç kimse gelmeden kitap yığımının arkasında sessizce oturup insanları izleyerek saatler geçirmiştım. O şaşkınlığı, biraz utanç verici olan o yalnızlığı tanıyordum. Şimdiyse bütünüyle farklı bir his, bir çeşit baş dönmesi kaplamıştı her yanıımı. Bir an bunun tek kişi için, benim için fazla olduğu geçti aklımdan. Olivier artık gideceğini söyledi.

Kitabım ağustos sonunda çıkmıştı ve birkaç aydır buluşmadan imza gününe, okumadan söyleşiye, o kitapçı senin bu kütüphane benim, şehir şehir geziyordum ve buralarda beni bekleyen okur sayısı giderek artıyordu.

Bazen bu beni boğuyordu: hedefi tutturmak, binlerce okuru peşimden sürüklemek, (kuşkusuz yanıltıcı olan) anlaşılma hissi.

Mutluydum, memnundum, şaşkındım.
Gururluydum ve hâlâ inanamıyordum.

Etkisini hayal edemediğim bir kitap yazmıştım.

Ailem ve çevrem üzerindeki etkisi dalga dalga yayılacak bir kitap yazmış ve bunun neden olacağı hasarı tahmin etmemiştim. Sarsılmaz destekçilerimi olduğu kadar sahte mütefiklerimi de belirlemekte gecikmeyen ve etkileri uzun süre devam edecek bir kitaptı bu.

Bunun bu kadar büyüyeceğini ve sonuçlarını tahmin etmemiştim, annemin önce yüzlerce, sonra binlercesi tarafından yeniden üretilen bu fotoğrafını hayal etmemiştim. Kitabın kapağına yerleştirilen fotoğraf, metnin yayılmasına büyük ölçüde katkı sağlamıştı. Bu fotoğraf, annem olmaktan hızla çıkmış, romanın sorunlu ve kırık dökük karakteri halini almıştı.

Okurun duyulanacağını, ürkeceğini düşünmemiş, bazıların yüzüme karşı ağlayacağını ve onlarla birlikte ağlayamayacağının benim için ne kadar zor olacağını tahmin etmemiştim.

İlki Lille'de başıma gelmişti: Birçok kez hastaneye kaldırılmaktan gözle görülür bir şekilde bitkin düşmüş kırılğan, genç bir kadın, başına gelen ve iyileşmeyen bu hastalığa, sebep olduğu bu acıya rağmen romanın ona, belki çocuklarının onu sevebileceğine dair delice bir umut verdiğini söylemişti...

Bir başka sefer de Paris'te, bir pazar sabahı, perişan haldeki bir adam bana akıl hastalığından, başkalarının ona ba-

kışından bahsetmişti. İnsanlar onun gibilerden yani bipolar, şizofren, depresiflerden o kadar korkuyorlardı ki, hepsini aynı kefeye koyuyor, o anki eğilime ve dergi kapaklarında yazılanlara göre onları ambalajlı tavuklar gibi etiketliyorlardı. Benim dokunulmaz kahramanım Lucile ise saygınlıklarını geri kazandırmıştı onlara.

Strazburg'da, Nantes'ta, Montpellier'de de kucaklamak istediğim insanlar çıkmıştı karşıma.

Yavaş yavaş, görünmez bir sur, orada olmamı ama belirli bir mesafede kalmamı sağlayan bir sağlık şeridi inşa ettim. Bu, havayı göğüs kafesimde hapseden ve tehlike geçtiğinde yavaşça ağzımdan dışarı vermeme olanak sağlayan minik, görünmez bir hava yastığı, bir diyafram hareketiydi adeta. Böylece kitabın etrafında örülen, okur ve metin arasındaki o gelgiti dinleyebiliyor, onun hakkında konuşabiliyor, onu anlayabiliyordum. Kitap, neredeyse her zaman, açıklayamadığım bir sebepten ötürü, okuru kendi hikâyesine götürüyordu. Kitap, alan derinliği ve dış hatları artık bana ait olmayan bir çeşit aynaydı.

Fakat günün birinde tüm bunların; okur, yorum, davet sayısının, ziyaret edilen kitapçı sayısının, hızlı trende geçirilen saat sayısının; evet, tüm bu sayıların sonunda beni yakalayacağını, işte o zaman kuşku ve çelişkilerimin ağırlığı altında bir şeylerin ezileceğini biliyordum. Biliyordum ki günün birinde artık bunlardan kaçamayacak ve temize çıkmak için her şeyin hesabını vermek zorunda kalacaktım.

O pazar, fuarda, durmadan imzalamıştım. İnsanlar benimle konuşmak için gelmişti ve ben onlara teşekkür edecek, sorularına yanıt olacak, beklentilerini karşılayacak sözcükleri bulmakta zorlanıyordum. Sesimin titrediğini duyabiliyor,

nefes almakta güçlük çekiyordum. Hava yastığı artık işe yaramıyordu, artık yüzleşemiyordum. Nüfuz edilebilirdim. Ko-runmasızdım.

Akşam saat altıya doğru, yeni gelenleri caydırıp geri dönmek zorunda bırakacak şekilde elastik bir şerit çekilerek kuyruk durduruldu. Benden birkaç metre uzaktaki stant görevlilerinin insanlara artık bitirdiğimi, gitmem gerektiğini, üzgün olduklarını, gideceğimi söylediklerini duyuyordum.

Sıranın sonundakiler için kitap imzalamayı bitirdikten sonra birkaç dakika da editörüm ve satış müdürüyle konuştum. Gara giderken kullanacağım yolu düşündüm, kendimi bitkin hissediyordum, halının üzerine uzanıp orada kalabilirdim. Stantta ayakta duruyorduk, fuar koridorlarına ve birkaç dakika önce bulunduğum masaya sırtımı dönmüştüm. Arkadan bir kadın yaklaştı, elindeki kitabı imzalayıp imzalamayacağımı sordu. Kendimi hiç tereddüt etmeden ona hayır cevabı verirken duydum. Onun kitabını imzalarsam başkalarının da imza için yeniden sıraya gireceğini, kaçınılmaz olarak yeniden kuyruk oluşacağını açıkladım sanırım.

Bakışlarından buna bir anlam veremediğini gördüm, anlam veremezdi çünkü etrafımızda kimse kalmamıştı, şansını yitirenler dağılmıştı, her şey sakin ve huzurlu görünüyordu. Gözlerinde, “Bu kadın kendini ne sanıyor?” bakışı vardı. Bir, iki kitap daha imzalasam ne olurdu sanki? Buraya tam da bunun için gelmemiş miydim? Amacım kitap satıp imzalamak değil miydi? Bunun için şikâyet etmeyecektim herhalde...

Ona, “Üzgünüm, hanımefendi, yapamam, yorgunum, takatim, mecalim kalmadı, başkaları herkes tatmin olana kadar hiçbir şey yiyip içmeden saatlerce dayanabilir, develer, atletler bunu yapabilir ama ben yapamam, bugün olmaz, artık adımlı yazamam, adım düzmeden, aldatmacadan ibaret, inanın, adımın kitabın kapağına talihsizlik eseri düşen bir kuş bokundan farkı yok” diyemezdim.

“Hanımefendi, eğer kitabınızı imzalarsam ikiye yarılırım, işte tam olarak böyle olur, sizi uyarıyorum, uzaklaşın, belirli bir mesafede durun, benliğimin iki yarısını bir arada tutan incecik ip koparsa ağlamaya, hatta belki bağırmaya başlarım ve bu hepimiz için utanç verici olur” diyemezdim.

Benliğimi sarmaya başlayan pişmanlığa aldırış etmeden fuarı terk ettim.

Porte de Versailles’dan metroya bindim. Vagon çok kalabalık olmasına rağmen oturacak yer buldum. Burnumu cama dayayıp sahneyi yeniden ve yeniden kafamda canlandırdım. O sırada orada olmama, birileriyle sohbet etmeme rağmen o kadının kitabını imzalamayı reddettiğime inanamıyordum. Kendimi suçlu, gülünç hissediyordum, kendimden utanıyordum.

Bugün o sahneyi içindeki yorgunluk ve duygu yoğunluğuyla birlikte yazıyorum çünkü eminim, öyle olmasaydı L.’yle tanışmazdım.

L. bendeki o dayanıksız, o gevşek, o gevrek alanı bulamazdı.

“Hepimiz bir başkasının batığı, bir başkasında kayıp olanız ve bunun hiçbir anlamı yok.”

Bir süredir yaratma heyecanı sekteye uğramış olan yazar Delphine, L. adında bir gölge yazarla tanışır. Bu sırada imzasız bir tehdit mektubu alır. Bunu kimin yazdığını araştırırken L.'yle samimiyeti de artar. İki kadının hayatları yavaş yavaş iç içe geçer ve Delphine, L.'nin tutkulu kişiliğinin etkisi altına girerek zamanla hem birey hem de yazar olarak kendi kimliğini sorgulamaya başlar.

Delphine de Vigan, günümüz Fransız edebiyatının sevilen yazarlarından. *Gerçek Bir Hikâyeden Uyarlanmıştır*, psikolojik gerilimden üstkurmacaya çeşitli katmanlarıyla, Fransa'da ve yayımlandığı diğer ülkelerde eleştirmenlerin övgülerini topladı.

– 2015 Renaudot Ödülü –

